

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Ürmös Árpád ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - Víghné dr. Kuster Gertrúd jogtanácsos által képviselt I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes címe**) I. rendű és dr. Kánya András jogtanácsos (Pénzügyminisztérium, 1051 Budapest József nádor tér 2-4.) által képviselt Magyar Állam II. rendű alperes elleni kártérítés megfizetése iránti perében - amelybe a személyesen lejáró **felperesi beavatkozó (beavatkozó címe)** a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Fővárosi Bíróság 2006. november 27. napján kelt P.P.IV.14.P.23.846/2006/7. számú ítélete ellen a felperes által 8. és 10. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében 58.208.000 forint és 15.000.000 forint után 2001. augusztus 24. napjától, 11.000.000 forint után 2003. szeptember 1. napjától, 11.900.000 forint után 2004. január 1. napjától, 16.000.000 forint után 2004. május 1. napjától és 4.308.000 forint után 2005. május 20. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat valamint perköltség egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján. Előadta, hogy az I. rendű alperesnél, mint külső hitel ügyfélszerző dolgozott 2001 februárjától. **Zs. L.** ismerősén keresztül jutott a tudomására, hogy a Kft. egy projekt megvalósításához hitelt kíván felvenni. A projektet átadta az I. rendű alperesnek, amelynek alapján a

hitelbírálatot elvégezték, és sor került a szerződés megkötésére is, amelyben az I. rendű alperes 983.000 euró hitelt nyújtott. A hitel első részletét 20.000.000 forintot 2001. augusztus 10-én az I. rendű alperes folyósította is, amelyet **B. Gy.** a Kft. ügyvezetője vett át, egyben 80.000.000 forint átutalására megbízást adott. Utólag kiderült, hogy a hitel igénylését és a felvételét nem a Kft. valódi tulajdonosai, hanem csalók végezték. Az I. rendű alperes bűncselekmény alapos gyanúja miatt feljelentést tett, a feljelentésben több, a felperesre vonatkozó valótlan állítás szerepelt, amely a felperesre terelte a gyanút, illetve a büntető-eljárás során több dolgozója a felperesre terhelő előadást tett. A Megyei Rendőr-főkapitányságon nyomozás indult különösen nagy kárt okozó csalás büntette miatt, amely eljárásban a tanúból gyanúsítottá vált. Sérelmezte, hogy a nyomozóhatóság minden bizonyíték nélkül zároltatta a felperes vagyonát, és bevonta az útlevelét is, aminek a következtében a felperes ügyvezető feladatait nem tudta ellátni, ebből 11.900.000 forint kár érte. Az N. Városi Bíróság 2.B.655/2002/112. számú ítéletével a felperes bűnösségét megállapította, és 1 év 4 hónap felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte. A Megyei Bíróság Pf.450/2004/21. számú ítéletével viszont jogerősen felmentette. A felperes 2001. augusztus 24-től 2005. április 26. között büntetőeljárás hatálya alatt állt, élete, egészsége tönkrement, gazdasági tevékenysége ellátása ellehetetlenült, amelyből eredően 15.000.000 forint nem vagyoni kárigényt érvényesített. Utazási költségként 88.000 forint, ételmezei költségként 40.000 forint, munkabér kiesés címén 180.000 forint, ügyvédi munkadíjként 4.000.000 forint megfizetését igényelte. Utóbb a 4.000.000 forint kárigényét **Sz. G.-re** engedményezte. Sérelmezte azt is, hogy a bank a hitelszerződést felmondta, ennek folytán lakása és garázsa elárverezésre került, amelyből eredően 12.000.000 forint illetve 2.000.000 forint kára keletkezett. További 11.000.000 forint megfizetését azért igényelte, mert a büntetőeljárás miatt a férje közalkalmazotti munkaviszonyát megszüntették, így a kedvezményes lakásvásárlási kölcsön helyett gyermekeinek kellett kölcsönt felvenni, annak érdekében, hogy házuk építkezését be tudják fejezni és legyen hol lakniuk. A II. rendű alperes felelősségét arra alapította, hogy a nyomozó hatóság, az ügyészség és az elsőfokú bíróság is jogellenesen járt el vele szemben, amikor ellene büntetőeljárást kezdeményezett, illetve bűnösségét megállapította.

Az I. és II. rendű alperesek a kereset elutasítását kérték és perköltséget igényeltek.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésén alapuló kártérítési felelősség megállapításához szükséges egyetlen törvényi feltétel sem valósult meg. Az I. rendű alperes nem valósított meg jogellenes magatartást, mert bűncselekmény gyanúja esetén a feljelentés megtétele kötelezettsége volt, a feljelentést egyébként sem a felperes ellen, hanem ismeretlen tettes ellen tette. A nyomozóhatósággal azokat az adatokat közölte, amelyek a feljelentés elkészítéséig a rendelkezésére álltak. Arra az I. rendű alperesnek semmilyen ráhatása nem volt, hogy a nyomozóhatóság a beszerzett adatokat hogyan értékeli, milyen intézkedéseket tesz, illetve, hogy a vádemelésre sor kerül-e. Nem valósított meg az I. rendű alperes a kölcsönszerződés felmondásával sem jogellenes magatartást, mert a felmondásból is kiderül, hogy arra a felperes szerződésszegése miatt került

sor, amely jogkövetkezményt az üzletszabályzat alapján bármely más ügyfelükkel szemben alkalmaztak volna, a teljesítési határidő lejárt és többszöri felhívás ellenére ugyanis a felperes nem fizetett. Hiányzik az okozati összefüggés is, mert az R. Kft-t ért kár sem a feljelentéssel, sem a felmondással nem hozható összefüggésbe. A nem vagyoni kárigényt is alaptalannak tartotta, mert a felperesnek tudomása volt arról, hogy a Kft. nevében nem az ügyvezető jár el, és tőle, mint az I. rendű alperes ügynökétől különösen elvárható lett volna, hogy erről az I. rendű alperest értesítse.

A II. rendű alperes álláspontja szerint a felperes sem a jogi, sem a ténybeli alapját nem jelölte meg annak, hogy a II. rendű alperessel szemben miért érvényesít kárigényt. A II. rendű alperes sem a rendőrség, sem az ügyészség, sem a bíróság által okozott kárért nem tartozik helyt állni a Ptk. 28. §-ra figyelemmel.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek 100.000 forint perköltséget és az államnak 900.000 forint kereseti illetéket.

Az elsőfokú bíróság az alperesek felelősségét a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálta. Megállapította, hogy a felelősség megállapításához szükséges elemek a jogellenes magatartás, kár és a kettő közötti okozati összefüggés. A jogellenesség objektív kategória, amely alatt jogszabállyal ellentétes magatartást kell érteni, a szubjektív károkozási szándék irreleváns. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket a felperesnek kellett volna bizonyítani, amelynek nem tudott eleget tenni. A felperes az I. rendű alperes felelősségét arra alapította, hogy a feljelentésében félreérthető, téves, illetve valótlan információkat adott, amelyek helytelen irányba terelték a nyomozást. Az I. rendű alperes jogszabályi kötelezettsége volt, hogy hivatalból üldözendő bűncselekmény esetén feljelentést tegyen, amely feljelentésben a rendelkezésére álló adatokat közölte, de a feljelentést nem felperes ellen tette, rá nézve terhelő adatot nem közölt. Ezt követően a nyomozóhatóság feladata volt a tényállás teljes felderítése, és a felperes magatartásának értékelése, amelyért az I. rendű alperes már nem felelős. A bank alkalmazottai tanúvallomásukat magánszemélyként tették és nem az I. rendű alperes nevében, egyébként is a tanúvallomások értékelése a hatóságok feladata volt. Az tény, hogy az elsőfokú bíróság a felperes büntetőjogi felelősségét megállapította, a másodfokú bíróság pedig a felperest felmentette, de ennek az volt az oka, hogy az elkövetés időpontjában a felperes által tanúsított magatartás már alkalmatlan volt a káros eredmény kiváltására. Mindezek alapján az I. rendű alperes terhére jogellenes magatartást megállapítani nem lehetett, amely a felelősségének megállapítását kizárja.

Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság a II. rendű alperessel szembeni kereseti kérelmet is, mert a II. rendű alperest a Ptk. 27. §-a alapján nem terheli helytállási kötelezettség a rendőrhatalom, az ügyészség, és a bíróság tevékenységért. A II. rendű alperes a felperessel közvetlen kártérítési jogviszonyba nem lépett, a felperes a II. rendű alperes jogellenes magatartását nem is bizonyította.

A felmentő ítélet a Pp. 4. §-ának (1) bekezdése alapján a polgári ügyben eljáró bíróságot köti, a felperes terhére a bűncselekmény elkövetését nem állapíthatja meg, de ettől még a felperes erkölcsi felelőssége fennáll.

Mivel az alperesek jogellenes magatartásukkal a felperesnek kárt nem okoztak, ezért az elsőfokú bíróság a kár összegszerűségét már nem is vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperesi kereset jogalapjának megállapítását kérte. Továbbra is fenntartotta, hogy a feljelentés úgy foglalkozik a felperes szerepével, mintha 20.000.000 forintos csalási kísérlet részese volna, hiszen több helyen is, mint a Kft. részéről jelen volt személy tünteti fel. Ezt a szemléletet tükrözi a Megyei Főügyészség határozata is, amely a felperes útlevelét bevonta. Ezért elfogadhatatlan az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a feljelentés a felperesre vonatkozó terhelő adatot nem közölt. A feljelentésben szereplő felperesre vonatkozó állítások valótlanok, azért az I. rendű alperes magatartása is jogellenes. Jogellenes az állam szerveinek az eljárása is, hiszen a zár alá vételre úgy került sor, hogy a vádirat szerint sem működött közre a felperes a bűncselekmény elkövetésében. Az elsőfokú bíróság pedig jogellenesen állapította meg a felperes büntetőjogi felelősségét. Bár a bíróság a felperes által érvényesített károk összegét nem vizsgálta, az nyilvánvalóan megállapítható, hogy a felperest kár érte, amely okozati összefüggésben áll az alperesek jogellenes magatartásával. Az elsőfokú bíróság elutasító döntését pusztán arra alapozta, hogy a felperes cselekménye erkölcsileg elítélendő, holott a büntetőeljárás iratait nem is szerezte be.

A felperesi beavatkozó a felperesi fellebbezésben foglaltakat támogatta, annak kiemelésével, hogy az I. rendű alperes augusztus 14-én tette a felperes ellen irányuló feljelentést, miközben az augusztus 10-ei pénzfelvétel kapcsán fel sem merült a felperes bűnössége, az ügyészség csak az augusztus 24-ei pénzfelvétel miatt emelt vádat a felperes ellen. Ennek tükrében valótlan az I. rendű alperes azon állítása, hogy a felperes a Kft. nevében járt volna el.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte és másodfokú perköltségének megtérítését igényelte. Fenntartotta, az elsőfokú eljárásban előadott álláspontját, amely szerint jogellenes magatartást nem tanúsított, és a felperes által állított kár nem az I. rendű alperes magatartásával van okozati összefüggésben.

A II. rendű alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását és másodfokú perköltségének megtérítését kérte az első fokon előterjesztett védekezésében foglaltak figyelemmel.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, a felperes fellebbezése ugyanis a beavatkozó terhére megállapított, és a beavatkozó

által nem fellebbezett perköltségre is kihatással lehetett volna (Pp. 228. §-ának (1) bekezdése).

A felperes fellebbezése alaptalan.

A Fővárosi Ítéltáblának elsődlegesen abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az N. Városi Bíróság 2.B.655/2002. számú iratai a másodfokú eljárásban az eljárás anyagává tehetők-e. Az iratok beszerzését a beavatkozó indítványozta, amelyet az elsőfokú bíróság el is rendelt, de az elsőfokú ítélet meghozataláig az iratok nem érkeztek meg. A felperes az elsőfokú eljárás során az iratok beszerzésére vonatkozó nyilatkozatot nem tett, ezért azt alappal nem sérelmezheti, hogy az elsőfokú bíróság a büntető iratok beszerzése nélkül hozott ítéletet, a beavatkozóval ellentétes nyilatkozatának hiánya viszont lehetővé tette az iratok másodfokon történő ismertetését. Ezért a Fővárosi Ítéltábla a büntető iratokat az eljárás anyagává tette, és ennek alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a következőkkel egészíti ki.

A felperes hitelközvetítői tevékenységét a Kft. javára végezte és nem az I. rendű alperes megbízottjaként járt el.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntése és alapvetően jogi indokai is helytállóak, amelyet a Fővárosi Ítéltábla a következőkkel egészít ki.

A II. rendű alperessel szemben a felperesi kereset eleve nem teljesíthető, akkor sem, ha a felperes által előadott valamennyi tény és állítás igaz lenne. Arra ugyanis az elsőfokú bíróság helyesen utalt, hogy az állam a Ptk. 28. §-a alapján jogi személynek ismeri el azokat a szerveit, amelyeknek a feladatai ellátáshoz szükséges, hogy vagyoni jogaik és kötelezettségeik legyenek. Így jogi személyiséggel rendelkeznek a rendőri, ügyészi és bírói szervek a rájuk vonatkozó jogszabályok szerint. Az államnak nincs helytállási kötelezettsége a jogi személyiséggel rendelkező állami szervekért, ezért a II. rendű alperessel szembeni igény megalapozatlan. A Fővárosi Ítéltábla mellőzi az elsőfokú ítéletből a rendőri, ügyészi és bírói szervek tevékenységével kapcsolatos megállapítást, mert az jelen eljárásban irreleváns.

Az I. rendű alperes felelősségét a felperes a felmondás és a feljelentés jogellenességére alapította. A kölcsönügylet kapcsán a felperes maga sem vitatta, hogy hátraléka keletkezett, hiszen maga csatolta azt a levelet, amellyel fizetési határidő meghosszabbítását kérte. Az I. rendű alperes a kérelmet elutasította, de e magatartása nem jogellenes, nincs ugyanis az I. rendű alperesnek jogi kötelezettsége arra, hogy a szerződésben meghatározott fizetési határidő alól halasztást adjon. A halasztási kérelem elutasítására ellenére lejáratkor a felperes nem teljesített, a felperes volt az, aki szerződésszegést követett el, ezért az I. rendű alperes a kölcsönt felmondta, amelyet a Ptk. 525. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel jogellenesnek tekinteni nem lehet. A kölcsönszerződés kapcsán tehát a felperes alappal kártérítési igényt az I. rendű alperessel szemben nem érvényesíthet jogellenes magatartás hiányában.

A feljelentés kapcsán pusztán az vizsgálható, hogy a feljelentés tartalmaz-e a felperesre vonatkozó, a felperes valamely személyiségi jogát sértő, ezért jogellenes, valótlan tényállítást. Önmagában a feljelentésben előadott tények valótlanosága - többlettényállás hiányában - személyiségi jogsértésként nem értékelhető. Arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt, hogy a feljelentésben foglaltak kivizsgálása, értékelése, az eljárás lefolytatása már nem tartozik az I. rendű alperes felelőssége körébe. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy nem tartozik az I. rendű alperes felelősségi körébe a dolgozói által tett tanúvallomás, a dolgozói által tett tanúvallomás valós tartalmáért nem köteles helytállni.

A felperes elsődlegesen azt kifogásolta, hogy a feljelentés több helyen valótlanul a felperest úgy tüntette fel, mint aki a Kft. részéről járt el, ezzel azt a hamis látszatot keltette, hogy a felperes a bűncselekmény elkövetésében részt vett. Az I. rendű alperes a feljelentésben a felperesre vonatkozó valótlan adatot nem közölt. A felperes büntetőeljárás során tett vallomása ugyanis alátámasztja azt az állítást, hogy a Kft. részéről járt el. A felperes előadása szerint a hitelközvetítésért a Kft.-től 2 % jutalékot kért (18. jkv. 34. oldal 1. bekezdés) és az I. rendű vádlott meg is ígérte, hogy kifizeti a jutalékát. (42. jkv. 7. oldal 2. bekezdés). Jutalékot, megbízási díjat a felperes csak attól kaphatott, akivel megbízási jogviszonya állt, ez pedig a felperesi előadás szerint a Kft. és nem az I. rendű alperes volt.

Az I. rendű alperes nem vitatta, hogy a felperes az ügynöke volt, de maga a felperes is csak szóbeli megállapodásra hivatkozott. A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban Hpt.) 1. §-ának (2) bekezdés d) pontja szerint kiegészítő pénzügyi szolgáltatás a pénzügyi ügynöki tevékenység üzletszerű végzése. A Hpt. 210. §-ának (1) bekezdése szerint a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban köthet. Pénzügyi ügynöki tevékenység üzletszerű folytatása esetén a Hpt. 14. §-ának (1) bekezdés h) pontja szerint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének engedélyére is szükség volt. Ebből következően a felperes és az I. rendű alperes között pénzügyi szolgáltatás közvetítésére vonatkozó érvényes megbízási szerződés nem jött létre, a felperes nem lehetett az I. rendű alperes ügynöke. Ezzel szemben az megállapítható, hogy a felperes a Kft.-től a hitel közvetítésért jutalékot kért, amelyet a kft. elfogadott, és ígéretet is tett a jutalék kifizetésére. A megbízási szerződés a Kft. és a felperes között szóban is létrejöhetett, annak az írásba foglalása nem volt érvényességi feltétel. Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a felperes a feljelentést téves kiindulópontból értékelte, a feljelentésben foglalt állítások nem valótlanok, azok a valóságnak megfeleltek. Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, ezért kártérítési felelősségének megállapítására nem kerülhet sor.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta, mert beavatkozó fellebbezés hiányában a beavatkozó perköltségben történt marasztalása Pp. 215. §-ára figyelemmel nem volt vizsgálható.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperesek perköltségét megtéríteni, amelynek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdése alapján állapított meg. A beavatkozó eljárása többletköltséget nem okozott, ezért a Fővárosi Ítéltábla a beavatkozó perköltségben történő marasztalását a Pp. 83. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel mellőzte.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 64. §-án keresztül alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles megfizetni az államnak.

Budapest, 2007. június 28.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hiteléül: